

บทนำ

ความสำคัญและที่มา

ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนผ่านทางระบาดวิทยาอย่างสำคัญโดยสาเหตุการตายที่สำคัญของประชากรเปลี่ยนแปลงจากโรคติดเชื้อเฉียบพลัน (เช่น โรคติดเชื้อทางเดินหายใจและอุจจาระร่วง) มาเป็นโรคเรื้อรัง โดยที่โรคระบบไหลเวียนเลือด (เช่น โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด และความดันโลหิตสูง) และภาวะที่เกี่ยวข้อง (เช่น โรคเบาหวาน ภาวะน้ำหนักเกิน และระดับไขมันในเลือดผิดปกติ) จัดว่าเป็นกลุ่มโรคหนึ่งในบรรดาโรคเรื้อรังที่เป็นปัญหาสำคัญลำดับต้นๆ ของประเทศไทย¹

แม้ว่าโรคเหล่านี้จะเป็นผลจากการเสื่อมของสภาพร่างกายตามอายุ แต่มีปัจจัยด้านพฤติกรรม จิตวิทยาสังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยร่วมที่สำคัญ ด้วยเหตุที่ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนได้ จึงมีความเป็นไปได้สูงที่ควบคุมป้องกัน หรือชะลอการเกิดหรือการดำเนินของโรคเหล่านี้ในประชากรได้²

สิ่งสำคัญพื้นฐานในการดำเนินการด้านสาธารณสุข เพื่อจัดการกับปัญหาสุขภาพเหล่านี้คือ ข้อมูลด้านระบาดวิทยาของโรคเหล่านี้ และข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการควบคุมป้องกันและรักษาที่มีประสิทธิภาพ แม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อมูลเหล่านี้จำนวนมากจากการศึกษาวิจัยและพัฒนาในต่างประเทศ แต่ก็ยังมีองค์ความรู้อีกมากที่ยังต้องการการศึกษาวิจัยและค้นคว้าเพิ่มเติม ประกอบกับการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเหล่านี้ มาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยอาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความแตกต่างด้านพันธุกรรม พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางนามธรรม (เช่น วัฒนธรรม และค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น) จึงอาจไม่ถูกต้องหรือเหมาะสมกับสภาพของประชากรไทย

นอกจากนี้ ข้อมูลจำเพาะสำหรับประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับโรคและปัญหาสุขภาพเรื้อรังยังมีอยู่จำนวนน้อย และอาจมีความเชื่อถือได้จำกัด เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยระยะสั้นหรือภาคตัดขวาง ซึ่งอาจไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับโรคเรื้อรังที่มีธรรมชาติการดำเนินของโรคนาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยระยะยาวยังมีอย่างจำกัด เนื่องจากมักต้องใช้ทรัพยากรและเวลาในการดำเนินการมาก และต้องมีกลุ่มประชากรศึกษาที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้าง “ห้องปฏิบัติการทางระบาดวิทยา” หรือ “Epidemiologic laboratory” ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสภากาชาดไทย สำหรับการศึกษาวิจัยระยะยาวเกี่ยวกับระบาดวิทยาโรคเรื้อรังที่สำคัญในประชากรไทย โดยมีวัตถุประสงค์จำเพาะดังนี้

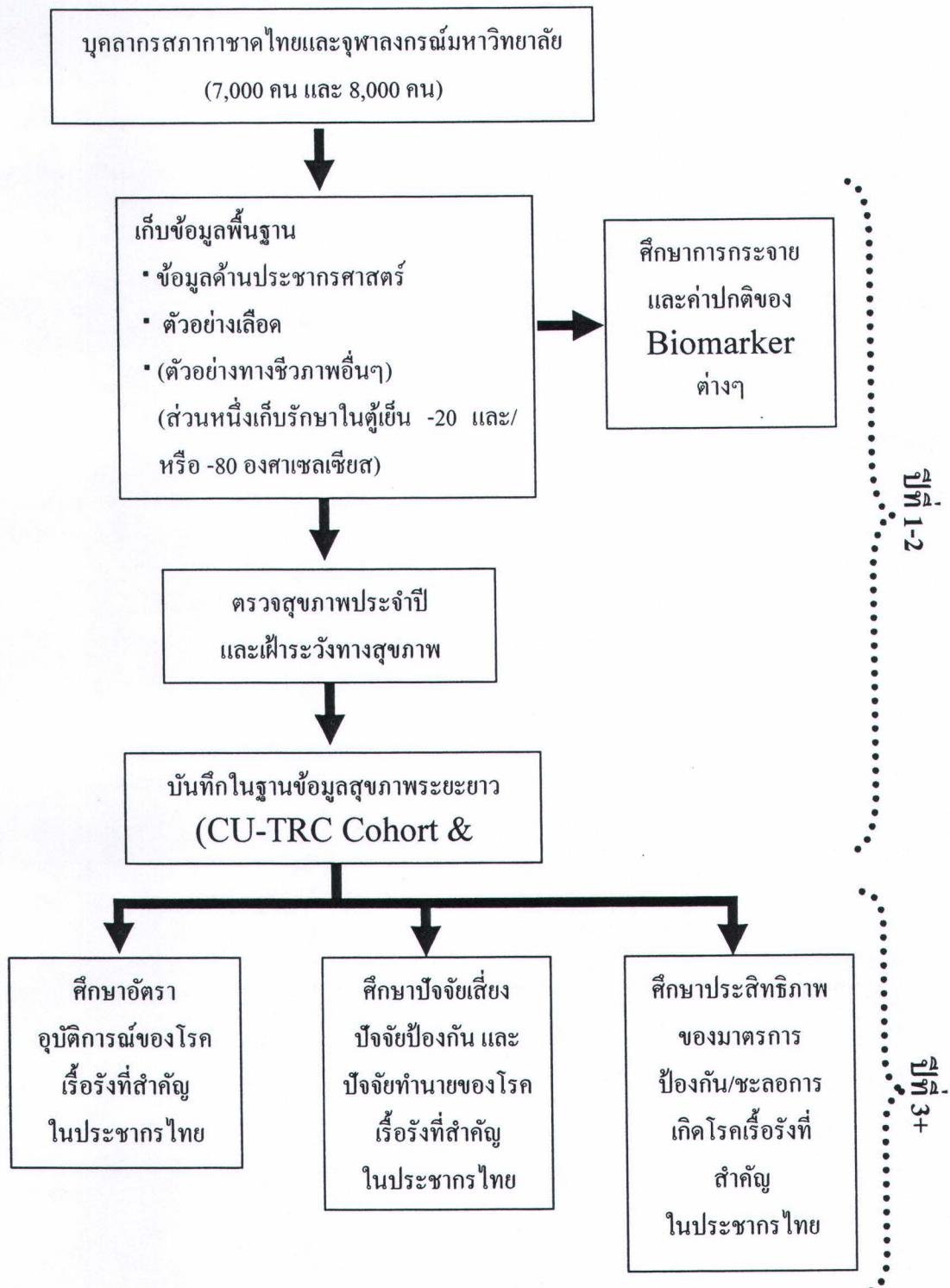
- (1) เพื่อสร้างกลุ่มประชากร (Cohort) และคลังตัวอย่างชีวภาพ (Bio-bank) สำหรับการติดตามระยะยาวด้านสุขภาพในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสภากาชาดไทย
- (2) เพื่อศึกษาวิจัยด้านระบาดวิทยาโรคเรื้อรังโดยอาศัยข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและคลังตัวอย่างชีวภาพข้างต้นในวัตถุประสงค์ข้อ (1)

ขอบเขตของโครงการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มประชากรที่จะเฝ้าติดตามระยะยาวที่ได้ผลดี และมีความเชื่อถือได้สูง จะต้อง (ก) มีหลักแหล่งที่แน่นอนในระยะยาวและมีอัตราการอพยพโยกย้ายน้อย (ข) เข้าถึงแหล่งข้อมูลสุขภาพที่เชื่อถือได้และมีมาตรฐานเดียวกันได้ง่าย และ (ค) อยู่ในสถานที่ใกล้เคียงกันอันจะเฝ้าติดตามให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงจำกัดขอบเขตของประชากรกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจ้าหน้าที่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสภากาชาดไทยในระยะแรกของโครงการ เนื่องจากมีลักษณะที่เฝ้าติดตามต่อการติดตามระยะยาวดังกล่าวข้างต้น

กรอบแนวคิดของโครงการ

การศึกษาวิจัยนี้ มีแนวทางการดำเนินการโดยสังเขปดังนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดำเนินการด้านการดูแลสุขภาพบุคลากรใน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสภากาชาดไทย รวมทั้งประชากรวัยผู้ใหญ่ในประเทศไทยที่มี
ลักษณะใกล้เคียงกัน